

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1898. Första Kammaren. N:o 1.

Sedan i kraft af § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen Riksdagen sammankommit till lagtima möte här i hufvudstaden lördagen den 15 januari 1898, samt chefen för kongl. justitiedepartementet tillkännagifvit, att han jemlikt riksdagsordningens föreskrift samma dag till granskning mottoge de riksdagsmannafullmagter, i afseende å hvilka sådan åtgärd kunde ifrågakomma, så och efter det granskningen af de aflemnade fullmagterna försiggått, sammanträdde Riksdagens Första Kammare i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlingsal

Måndagen den 17 januari

kl. 11 f. m.

Herr Reuterswärd framträdde till talmansbordet och yttrade:

Mine herrar! Min pligt likmätigt tager jag nu till ordet för att öppna detta sammanträde och helsa eder alla välkomna till den lagtima riksdag, som nu tagit sin början, förvissad som jag är, att vi alla skola låta oss angeläget vara att efter bästa förmåga uppfylla det värf, hvartill medborgares förtroende kallat oss.

Vi samlas nu under lyckliga ekonomiska förhållanden särskildt beträffande vår statskassas tillstånd, ty den är icke allenast god, utan den är riklig och sätter Riksdagen i tillfälle att kunna använda dessa rikliga öfverskottsmedel för att dermed främja en del viktiga kultur- och statsändamål. Och när vi tänka på den tid, då vi, för att fylla de allra viktigaste statsbehofven, tvingades att underkasta oss tilläggsbevillning och samtidigt göra stora utländska lån i och för vårt kommunikationsväsende, kunna vi vara glada öfver att se denna tid bakom oss.

Vända vi blicken tillbaka till det år, som nyss flytt, gifver det oss anledning till rika betraktelser och stor tacksamhet mot en mild försyn. Så kunna vi med glädje erinra oss den viktiga tilldragelsen, att svenska folket fick i, jag kan säga, feststämning fira sin älskade konungs 25-års lyckliga regeringsjubileum. Och icke nog dermed! Det svenska folket samlade med en sällspord enighet rikliga medel för att bilda fonder, öfverlemnande dessa till disposition af Hans Maj:t Konungen, hvilken, nu såsom alltid ädelmodig, öfverlemnade denna skatt för att komma den lidande mensch-

ligheten till hjälp. Vidare hafva vi att med glädje erinra oss, hurusom en af våra ädle konungasöner under förlidet år förmäldes med prinsessan Ingeborg af Danmark. Öfver denna deras förening nedkalla vi Guds lycka och välsignelse. Vi kunna vara förvissade om, att denna förening skall än fastare tillknyta det vänskaps- och släktband, som redan förenar de båda monarkierna.

Vidare kunna vi med glädje och jag kan säga med stolthet erinra oss den i alla afseenden så lyckade konst- och industriutställning, som under förliden sommar egde rum i Stockholm. Denna tilldragelse har gjort vårt land och vårt folk kanske mera kända än tillföre och på ett eklatant sätt visat, hurusom den svenska nationen i kultur och framåtskridande icke står något annat civiliseradt land efter.

Vi kunna också med tacksamhet och glädje konstatera det lyckliga förhållandet, att det hittills beklagansvärda tillstånd, i hvilket vårt jordbruk befunnit sig, under förlidet år förbättrats genom inhöstande af rikliga och goda skördar och genom tillfredsställande pris, hvilka satt jordbrukets idkare i tillfälle att kunna betala sina dryga annuiteter utan att fortsätta vidare på skuldsättningens bana.

Den nu upprullade taflan är ju mycket ljus, men, mine herrar, den har icke allenast sina dagar, den har äfven skuggor. De mörka moln, som alltför länge stått vid vår vestra horisont, har det sist tilländalupna året, såvidt vi känna, icke kunnat skingra. Vi kunna dock trösta oss dermed, att det icke är vi, som framkallat desamma. Och utgången må blifva hvilken som helst, så hoppas jag med Guds hjälp, att vårt gamla ärorika Sverige skall sjelf få råda öfver sin framtid.

Mätte våra riksdagsarbeten få fortskrida under frid, enighet och sämja, och mätte Gud skydda och bevara vår ädle Konung, vårt konungahus och hela vårt folk! Med denna innerliga bön förklarar jag nu Första Kammarens sammanträde öppnadt.

Sedan herr ordföranden derefter intagit talmansplatsen, tillkännagaf herr ordföranden, att han på grund af bestämmelsen i 1 § 2 mom. af kammarens ordningsstadga anmodat vice häradshöfdingen J. F. Hammarberg att, till dess sekreterare blifvit utsedd, föra kammarens protokoll, äfvensom att herr ordföranden för tillfället anstält kanslibiträden och vaktbetjening till erforderligt antal.

Upplästes följande från kongl. justitiedepartementet ankomna handlingar:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet vid lagtima riksdagen i Stockholm den 15 januari 1898.

Sedan till följd af stadgandet i 32 § riksdagsordningen herr statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet anmodat tre

bland fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmagter, som jemlikt riksdagsordningens nämndaparagraf borde ega rum, så infunno sig nu å anvisad lokal inom kongl. kanslihuset af fullmäktige i riksbanken, herrar vice ordföranden bland nämnde fullmäktige lektorn m. m. H. R. Törneblad, lektorn S. G. von Friesen och hemmansegaren m. m. Olof Jonsson samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar ordföranden bland nämnde fullmäktige generaldirektören m. m. F. A. Anderson, bergsbruksidkaren J. Johansson och direktören m. m. G. F. Östberg.

Vid den granskning af ingifna fullmagter för ledamöter af Första Kammaren, som derefter företogs, anmärktes, att i en fullmagt förekomme den afvikelse från det i 10 § riksdagsordningen föreskrifna formulär, att i bestämmelsen om tiden för riksdagsmannas­kapets fortvaro orden »från nämnda dag» uteslutits, hvarförutom i några fullmagter tiden för valets förrättande angifvits på annat sätt än genom utsättande af årtal och datum; men då berörda afvikelser icke syntes vara af beskaffenhet, att derigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågos dessa fullmagter, i likhet med öfriga, mot hvilka anmärkning ej förekommit, böra godkännas.

Hvad sålunda förekommit skulle genom protokoll meddelas Första Kammaren, hvarjemte förteckning å de kammarens ledamöter, hvilka uppvisat sina fullmagter, skulle, tillika med fullmagterna, till kammaren öfverlemnas.

In fidem

Joh. O. Ramstedt.

Förteckning å ledamöter af Riksdagens Första Kammare, hvilka den 15 januari 1898 inför chefen för kongl. justitiedepartementet uppvisat sina fullmagter.

Stockholms stad	{generalkonsuln Edvard Fränckel. justitierådet Johan Fredrik Ivar Afzelius.
Uppsala län	{f. d. Kaptenen Fredrik Gustaf Mag- nus Ridderbjelke.
Östergötlands län	{professoren Oscar Josef Alin.
Kalmar län (södra delen)...	lektorn Ludvig August Eklund.
Kristianstads län	häradshöfdingen Carl Birger Hasselrot.
Malmöhus län	landtbrukaren Ola Nilsson.
Hallands län	konsuln Nils Persson.
Elfsborgs län.....	{godsegaren Peter Hansson.
Vestmanlands län	{landshöfdingen Carl Olof Christian Johan Nordenfalk.
	borgmästaren Johan Oskar Bergmark.
	biskopen Axel Gottfrid Leonard Bil- ling.

Kopparbergs län	professoren Ernst Trygger.
Gefleborgs län	{ borgmästaren Sven Johan Sandqvist.
	{ fabriksidkaren Robert Almström.
Vesternorrlands län	kammarherren greve Nils Gustaf
	Alexander Sparre.
Norrbottnens län	öfversten Carl Otto Bergman.

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upprop af kammarens ledamöter, hvarvid såsom frånvarande antecknades:

herr *Casparsson*,
 » *von Ehrenheim*,
 » *Alin*,
 greve *Wachtmeister, A. F. C:son*,
 herr *Abelin*,
 greve *Douglas*,
 herr *Almqvist*,
 » *Fagerholm*,
 greve *Spens*,
 herr *Wennerberg*,
 friherre *von Otter*,
 herr *Nyström, Thomas*,
 » *Tornerhjelm*,
 greve *Piper*,
 herr *Bondesson*,
 friherre *Trolle*,
 herr *von Möller*,
 » *Pettersson, F. E.*,
 » *Rodhe*,
 hans excellens herr friherre *von Essen*,
 herr *Fock*,
 » *Schröder*,
 » *Svedelius*,
 » *Benedicks*,
 greve *Lewenhaupt*,
 herr *Pettersson, C. F.*,
 » *Nisser, Ernst*,
 » *Ölander*,
 » greve *Sparre*,
 » *von Stapelmohr*,
 friherre *von Kremer*.

Af ofvan upptagne, såsom frånvarande antecknade ledamöter hade herr *Alin* anmält förhinder att i dag tillstädeskomma, hvarjemte upplästes följande ingifna läkarebetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare herr ryttmästare *G. Tornerhjelm* lider af lungkatarr och på grund deraf är

förhindrad att under den närmaste tiden inställa sig vid riksdagen, intygar på heder och samvete.

Helsingborg den 13 januari 1898.

Ernfrid Möller,

Bataljonsläkare vid K. Sk. husarregementet.

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare baron *Nils Trolle* är af helsoskäl hindrad tillsvidare att infinna sig vid riksdagen, intygas.

Trollenäs den 11 januari 1898.

C. H. Hildebrand,

Professor.

Att deltaga i den deputation, som enligt § 33 riksdagsordningen borde afgå till Hans Maj:t Konungen för att begära utnämning af talman och vice talman, hade af herr ordföranden utsetts följande tolf personer:

herr *Afzelius*, såsom ordförande,

- » *Fränckel,*
- » *Ridderbjelke,*
- » *Eklund,*
- » *Nilsson, Ola,*
- » *Persson, N.,*
- » *Hansson,*
- » *Nordenfalk,*
- » *Bergmark,*
- » *Trygger,*
- » *Sandqvist,*
- » *Almström.*

Sedan den utsedda deputationen härefter afgått till kongl. slottet och efter en stunds förlopp återkommit, tillkännagaf deputationens ordförande, att Hans Maj:t Konungen behagat till talman i Första Kammaren utnämna riddaren och kommandören af Kongl. Maj:ts orden m. m. herr greve *Nils Gustaf Alexander Sparre* och till vice talman f. d. kaptenen, kommandören med stora korset af kongl. nordstjerneorden m. m. *Carl Edvard Casparsson*, hvilka båda nu åtföljde deputationen till kammaren.

Herr talmannen, som nu intog talmansplatsen, yttrade följande helsningsord till kammaren:

Mine herrar! Mångårig erfarenhet har lärt mig att fatta det stora värdet af ett godt, förtroendefullt samarbete mellan kammaren och dess talman, och från de riksdagar, jag förut innehaft det dyrbara uppdraget att leda kammarens förhandlingar, erinrar jag mig med tacksamhet, huru godt detta samarbete varit och huru många bevis jag fått mottaga på kammarens förtroende och välvilja.

Innan jag denna gång intager talmansstolen, känner jag mig därför manad att hos eder, mine herrar, anhålla att för den riksdag, som nu börjat, få påräkna stödet af eder erfarenhet, edert förtroende och eder välvilja. Så långt mina krafter räcka, skall jag söka göra mig förtjent deraf.

Härefter anmälde herr talmannen, att någon ansökning till sekreterarebefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val af sekreterare.

Sedan denna hemställan besvarats med ja, företogs valet, och befans, efter valförrättningens slut, hafva blifvit till sekreterare utsedd kanslirådet A. von Krusenstjerna med samtliga afgifna, eller 90 röster.

Kanslirådet von Krusenstjerna fick härefter företräde, under rättades, att han af kammaren blifvit vald till sekreterare, och öfvertog protokollsföringen.

In fidem

John Hammarberg.

Herr *von Ehrenheim* anmälde, att han infunnit sig vid riksdagen.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra Kammarens talman finge föreslå, att Första Kammaren ville besluta dels att onsdagen den 19 i denna månad företaga följande val, nemligen: af fyra ledamöter för att, jemte talmannen, tillsätta kammarens kansli och vaktbetjening, af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna och af två ledamöter att hafva inseende öfver Riksdagens kansli, dels ock att lördagen den 22 innevarande månad anställa val af ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten.

Detta förslag antogs.

Herr Reuterswärd erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag tager mig friheten föreslå, att kammaren ville besluta, i likhet med hvad som egt rum under sistlidne riksdag, att till suppleanter i de ständiga utskotten skola utses: i konstitutionsutskottet 8, i statsutskottet 9, i bevillningsutskottet 8, i bankoutskottet 6 och i lagutskottet 8 ledamöter från denna kammare.

Detta förslag antogs.

Herr talmannen yttrade: Jag får tillkännagifva, att till kammarens förfogande öfverlemnats, bland annat, 100 inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande; och hemställer jag, att fördelning af dessa biljetter må ske i enlighet med hvad som bestämdes den 16 januari 1892.

Till denna hemställan lemnade kammaren sitt bifall; hvarefter kammaren på framställning af herr talmannen beslöt, att fördelningen af ifrågavarande biljetter skulle genom sekreteraren ske efter slutet af kammarens sammanträde denna dag.

Tillkännagafs, att Kongl. Maj:t genom offentliga anslag i nåder bjudit och kallat Riksdagens ledamöter att tisdagen den 18 i denna månad kl. 11 f. m. infinna sig i S:t Nicolai eller storkyrkan samt efter förrättad gudstjenst begifva sig till rikssalen för att der inhenta hvad Kongl. Maj:t hade att meddela Riksdagen.

Kammaren åtskildes kl. 1,05 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna.*

Tisdagen den 18 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Herrar *Bondesson* och *Pettersson, Carl*, anmälde, att de inställt sig vid riksdagen.

Herr talmannen tillkännagaf, att till honom inkommit en skrifvelse från friherre *von Kræmer*, som deri förmålt sig vara af enskilda högst viktiga angelägenheter hindrad att förr än om några dagar infinna sig vid riksdagen.

Herr talmannen och kammarens ledamöter afgingo kl. 10,50 f. m. till storkyrkan, der riksdagspredikan hölls af pastoratsadjunkten *F. A. Rietz*. Efter gudstjenstens slut begaf kammaren sig till rikssalen, der äfven *Andra Kammaren* infann sig.

Hans Maj:t Konungen öppnade riksdagen med det i protokollsbihanget införda tal, hvarefter hans excellens herr statsministern Boström uppläste Kongl. Maj:ts berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista Riksdags sammanträde sig tilldragit.

Herr talmannen framträdde derpå och yttrade:

Allernådigste Konung, Eders Majestät!

Det är, som nyss slutat sin bana, är ett märkesår i våra häfder. Eders Maj:t har derunder firat Sitt 25-års jubileum som landets konung, och deri har svenska folket på det lifligaste deltagit. Det erinrade sig härvid med djup tacksamhet landets kraftiga utveckling under de gångna 25 åren och den andel deri, som Konungen haft, och fann ett i ögonen fallande bevis på landets snabba framåt-gående i jubileiårets storartade utställning. Från skilda delar af vårt land strömmade besökande till denna och vände åter med ökad förtroende för framtiden, med stolthet öfver hvad deras kära, förut så ofta »fattiga» kallade fosterland mägtat frambringa. I större antal än vanligt hafva äfven främlingar besökt vårt land, främlingar, hvilkas omdöme är af stor betydelse, och hvilkas ord höras vida omkring. De fördelaktiga bedömanden, som af dessa uttalats, hafva utan tvifvel gjort Sverige mera känt och mera erkänt än hvad det förut varit.

En tilldragelse under det gångna året inom Eders Maj:ts höga familj har spridd glädje såväl inom konungaborgen som äfven vida kring Sveriges landamären. Hans Kongl. Höghet hertigen af Vestergötland har derunder hemfört som brud prinsessan Ingeborg af Danmark. Glädjen häröfver vinner i styrka, då vi erinra oss, att en konung Carl XV:s och drottning Louises dotterdotter derigenom återbördats åt vårt land.

Samhällslifvets fortgående utveckling framkallar ständigt nya frågor att lösa. Första Kammaren skall icke underlåta att, med öppen blick för hvad landets lugna utveckling kräfver, söka kraftigt bidraga till en lycklig lösning af dessa frågor och skall härvid ledas af den varmaste kärlek till konung och fosterland.

Under uttalande af sin undersåtliga vörndnad anhåller Första Kammaren att i Eders Maj:ts nåd och ynnest få vara innesluten.

Sedan Andra Kammarens talman derpå i denna kammares namn framfört dess undersåtliga vörndnad till Hans Maj:t Konungen,ingo talmännen hvardera mottaga ett exemplar af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof, hvarefter ceremonien å rikssalen avslutades, och Första Kammaren enligt beslut, fattadt före aftågandet från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl. 1,15 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Onsdagen den 19 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr talmannen yttrade, att han, enär kammarens sammanträden i allmänhet icke började tidigare än kl. 11 f. m., ansåge sig böra erinra derom, att det till nästkommande lördag utsatta sammanträdet, i likhet med hvad förut varit brukligt, då val af ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten förrättats, komme att börja kl. 10 f. m.

Föredrogs och bordlades Kongl. Maj:ts under gårdagen på rikssalen öfverlemnade nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

Föredrogs och lades till handlingarna Kongl. Maj:ts nästlidne dag på rikssalen upplästa berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista Riksdags sammanträde sig tilldragit.

Grefve *Spens* samt herrar *Abelin*, *Pettersson*, *Fredrik Emil Ölander*, *von Möller* och *Nyström*, *Thomas*, anmälde, att de infunnit sig vid riksdagen.

Företogs val af fyra ledamöter för att jemte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjening; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

herr <i>Andersson</i> , <i>F. A.</i>	med 73 röster,
» <i>Blomberg</i>	» 73 »
» <i>Casparsson</i>	» 73 »
» <i>Åkerman</i>	» 72 »

Företogs val af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

herr <i>von Ehrenheim</i>	med 72 röster,
» <i>Reuterswärd</i>	» 72 »
» <i>Wennerberg</i>	» 70 » .

Företogs val af två ledamöter att hafva inseende öfver Riksdagens kansli; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

herr <i>Andersson, F. A.</i>	med 67 röster,
» <i>Berg, Gustaf Axel</i>	» 66 » .

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 11,28 f. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Torsdagen den 20 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Herr talmannen yttrade, att han och de ledamöter, som fått i uppdrag att jemte honom tillsätta kammarens kansli och vaktbetjening, ansett nödigt, att i kansliet nu anställdes 2 förste notarier, 11 notarier med skyldighet att vara underkastade den förändring i tienstgöring, som kunde föranledas deraf, att sekreteraren egde till sitt biträde vid förandet och uppsättandet af kammarens protokoll använda en af notarierna, vidare 1 förste kanslist, 1 registrator, 6 kanslister, 1 förste vaktmästare och 8 vaktmästare, men att herr talmannen och bemälda ledamöter förbehölle sig att, derest under riksdagens lopp förstärkning af kanslipersonalen skulle visa sig behöflig, derom inkomma med förslag; och hemstälde herr talmannen, huruvida kammaren godkände detta.

Härtill svarades ja.

Derefter tillkännagafs, att i kammarens kansli antagits såsom *förste notarier*: vice häradshöfdingarne J. F. Hammarberg och A. Hafström; *notarier*: kammarherren F. A. G. Berencreutz, amanuensen i kongl. landtförsvarsdepartementet friherre O. T. Hermelin, protokollssekreteraren C. A. T. Bergendahl, t. f. revisorn i kongl. arméförvaltningen A. Göransson, vice häradshöfdingen C. G. Barthelson, postexpeditören L. Kræpelin, amanuensen i kongl. arméförvaltningen G. Åman-Nilsson, kanslisekreteraren O. L. Rooth, vice häradshöfdingen C. F. Vougt, t. f. notarien i kongl. kammarkollegium A. Vide och amanuensen i kongl. kommerskollegium G. H. Elmquist; *förste kanslist*: amanuensen i kongl. domänstyrelsen H. J. Modigh; *registrator*: fortifikationskassören H. F. W. Geete; *kanslister*: litteratören E. Fahlstedt, vice häradshöfdingarne A. Lindhagen och H. af Trolle, e. o. notarien hos Stockholms rådstufvurätt E. L. Kræpelin, e. o. hofrättsnotarien J. Flodin och e. o. tjenstemannen i kongl. kommerskollegium B. S. Henning; *förste vaktmästare*: W. Willberg; *vaktmästare*: F. W. Malmberg, E. Pira, G. A. Söderqvist, O. A. Pettersson, C. A. Andersson, J. E. Sjöberg, J. A. Lundqvist och C. A. Lindqvist.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Riksdagens år 1897 församlade revisorers berättelse om granskning af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Riksdagens år 1897 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

Afgåfvos följande motioner:

n:o 1, af herr *von Strokirch*, med förslag till ändrad lydelse af § 21 i lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879;

n:o 2, af *densamme*, angående skrifvelse till Konungen, i fråga om åtgärder för vattenaftappning från och torrläggning af vissa sankmarker; samt

n:o 3, af herr *Lithander*, angående skrifvelse till Konungen, i fråga om inrättande af ett statsdepartement för jordbruk, industri och handel.

Dessa motioner blefvo hvar för sig på begäran bordlagda.

Justerades två protokollsutdrag från denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att Kongl. Maj:ts proposition n:o 1 skulle sättas sist på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,48 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
